

Kulturtankar med Mathias Lafolie

Jag har blivit ombedd att återkommande reflektera kring kultur, "Kulturtankar med Mathias". Verkligen hedersamt, jag tackar för förtroendet. Ett bra tillfälle att samla tankar kring olika kulturfrågor, i det lilla och i det stora.

På onsdag tar systrarna Märta, Karin och Linnéa Nylund emot var sin medalj av kungen för sina insatser för meänkieli och kulturlivet i Tornedalen. I år blir det 20-årsjubileum av deras internationella Nattfestival. En stark kulturgärning värd sina medaljer.

Förläningarna är givetvis riktade till systrarna för deras individuella gärningar (de är väl visserligen att betrakta som en sammanhållande trio) men utmärkelserna är också att betrakta som ett synliggörande av meänkielin och tornedalsk kultur i stort. På så sätt tillfaller den oss alla som på något sätt utövar och är en del av den tornedalska kulturen. Medaljen är både en uppskattning och ett synliggörande.

Nu när Sannings- och försoningskommissionen lämnat in sitt slutbetänkande är det mer aktuellt än någonsin att lyfta minoritetsfrågor. Remissförfarandet pågår och Kulturdepartementet vill ha in reaktioner och synpunkter senast den 15 april. Alla har möjlighet att svara, även om man inte har fått en formell förfrågan.

Kommissionen föreslår flera insatser för försoning och upprättelse samt konkreta åtgärder som språkvitalisering, kulturfrämjande, utökade rättigheter och samarbeten. Kommissionen uppmanar regeringen, Svenska kyrkan, Länsstyrelsen och andra att ta sitt ansvar och agera i frågorna. Bland annat förs det fram förslag att etablera ett museum och ett informationscentrum. Kiruna har nämnts. Beslut ska snart tas. I diskussionen saknar jag en röst som säger att något av förslagen bör lokaliseras till Pajala kommun. Är det redan försent eller är det något vi fortfarande kan få till, undrar jag. Eller finns det inget intresse eller stöd för en sån satsning? Jag ser ingen debatt.

Efter kommissionens arbete och när nu slutbetänkandet är inlämnat till regeringen är frågorna mer aktuella än någonsin. Men det finns en oro. Många har undrat vad som händer nu. Hur för man alla dessa viktiga tankar och idéer som kommit upp under arbetets gång vidare? Här tror jag kulturen har en given roll. I förra veckan var jag på kulturkonventet "Folk och Kultur" där speciellt ett seminarium fastande i mina tankar. Kulturrådet, den statliga kulturmyndigheten, anordnade seminariet "Nationella minoriteter och konsten att lyssna".

Det jag tar med mig är att kulturen har en bärande roll att föra minoritetens kultur vidare. Generaldirektör Kajsa Ravin som besökte Pajala i november, höll i seminariet och hade bland andra bjudit in teaterchefer från Kvääniteatteri, Giron Sámi Teáhter och Riksteatern. Plötsligt blev det så självklart. Här fanns inga gränser, snarare det som förenar och för framåt. Nu är det av vikt att driva minoritetsfrågorna vidare. Teatern och konsten är en nyckel i sammanhanget. Nyligen utropade sig Tornedalsteatern till Nationalscen för den meänkielitalande minoriteten i Sverige. Initiativ är möjliga att ta! Att systrarna Nylund uppmärksammas med en kunglig medalj ligger helt i tiden. Låt oss inspireras och ta tillvara på möjligheterna att lyfta fram positionerna och sätta minoritetsfrågorna i framkant!

Mathias Lafolie 240219

